

Sílvia Casellas

Psicòloga. Cap dels Serveis Territorials d'Atenció a la Infància i Adolescència de Girona (STAIA).

EL PAPER DE LA INFANCIA EN EL FUTUR DE LA INFANCIA

En primer lloc, voldria **agrair** a la Fundació Plataforma Educativa l'**oportunitat** de participar en aquestes jornades, perquè ens ha permès fer una petita aturada en el treball diari i participar en un **treball de reflexió i aprofundiment** veient diferents perspectives del que es fa i s'ha de fer en matèria d'infància i adolescència en risc a Catalunya, i en concret a les nostres comarques

Per altra part estic **contenta de poder celebrar 10 anys de funcionament d'una entitat** que vist créixer durant aquest anys: des d'una petita associació que va nèixer a partir de la **INQUIETUD d'un grup d'educadors** que es constituïa per a gestionar tres centres d'infants i adolescents, arrel d'uns canvis generats fruit de traspassos de competències i de recursos entre administracions. Aquells sentiments d'inquietud, i fins i tot potser de pors inicials, s'han sabut **reconvertir en una ambició sana per al "canvi" constant i per la millora i la qualitat en els serveis**, per trobar-nos actualment amb una fundació plenament consolidada, amb contacte amb la realitat social que ens trobem a casa nostra i de la qual en depèn un bon nombre de serveis més enllà de l'àmbit estricte de la protecció dels menors desemparats.

Però sense abandonar aquest tó més festiu, com a representant de la DGAIA a Girona no voldria deixar passar aquesta ocasió sense poder **aportar les dades de la realitat que avui ens trobem a la demarcació de Girona** en relació als infants i adolescents en risc i que d'una manera o una altra a cadascun dels que estem aquí ens toca participar en la seva protecció. Només **partint de la realitat del que tenim podem començar a parlar del futur** de la infància. I pel que a mi fa referència no puc **parlar de la infància en general sinó de la que es troba en situacions malauradament precàries**.

Així, la realitat amb què ens trobem avui és que a la demarcació de Girona hi ha **1919 expedients de protecció vigents**, dels quals,

- Un **67'90%** són expedients de **Diligències Prèvies**
- Un **31'16%** són expedients de **tutela** i porten implícita una mesura de protecció
- Un **0'16%** són **guardes administratives**
- I un **0'78%** són **guardes judicials**.

Així per dir-ho en xifres reals estem parlant de que a les comarques de Girona en data d'avui, hi ha **602 menors sota les funcions tutelars de la Generalitat de Catalunya** dels quals:

- ❑ Un **15'87%** estan en mesura **d'atenció a la pròpia família**
- ❑ Un **32'24 %** estan en mesura **d'acolliment en família extensa**
- ❑ Un **8'43%** estan en mesura **d'acolliment en família aliena**
- ❑ Un **10'91 %** estan en mesura **d'acolliment preadoptiu**
- ❑ Un **22'82%** estan en **CRAE**
- ❑ I un **10'74%** estan en **centres d'acollida**

Podríem estar eufòrics pensant que **el major % correspon a infants que estan en un recurs familiar** (sigui propi o aliè) perquè només un **33'55% estan en centres**, però un dels nostres **grans reptes de futur** ha de ser **rebaixar aquest % i incrementar els recursos que tenen a veure amb les famílies**, encara que sempre hi haurà d'haver recursos residencials per a casos especials. I aquest increment de recursos no sols ha de ser per poder disposar de **més famílies alienes** sinó també per donar **més ajuts i suport per a les famílies biològiques**.

Per altra part, si ens mirem les **franges d'edat**, podem dir que dels menors tutelats:

- ❑ **21'17%** correspon a la franja de **0 a 5 anys**
- ❑ **32'19%** correspon a la franja de **5 a 12 anys**
- ❑ i **46'64 %** correspon a les franges de **12 a 18 anys**, és a dir d'adolescents.

Val la pena destacar que si bé en els darrers 4 ó 5 anys la franja que ha anat incrementant com a població en risc ha estat la franja d'adolescents, **en el darrer any (2004 i primer semestre de 2005)** podem parlar de que comença a **incrementar de forma molt significativa la franja de 0 a 5 anys i especialment de nadons**, segurament degut al significatiu increment de la població inmigrant.

Per altra part, com a **dades significatives**, destacar que :

- ❑ durant el 2005 hi ha **43 menors tutelats** de les comarques gironines que estan essent atesos pel **Pla Interdepartamental per a majors de 18 anys**.
- ❑ Que actualment dels menors tutelats en centres residencials d'acció educativa, **76 són menors estrangers** i que representen el **38'78% de la població atesa en aquests CRAE**
- ❑ Que del global dels menors tutelats, **52 (el 25'62% dels menors en CRAE)** presenten algun **tipus de disminució i/o trastorn mental** i que d'aquests,

s'han instat **3 procediments d'incapacitació** durant el 2004 i **2 durant el 2005**.

- I que durant el que portem d'any 2005 s'ha procedit a **tancar 51 expedients de protecció (un total d'un 8'43% dels expedients vigents)** dels quals cal destacar:
  - Un **66'67%** dels expedients tancats ha estat per **majoria d'edat civil**
  - Un **21'57%** ha estat per **retorn de funcions tutelars**
  - I un **11'76%** per **adopció**.

Tan de bo poguéssim **incrementar aquests dos darrers % i no exhaurir les mesures de protecció per majoria d'edat civil**. Seria interessant avançar cap a unes **mesures d'ajuda més intenses** per a les **famílies** i cap a una **reforma legal** que plantegés **terminis més estrictes** basats en el temps des de la perspectiva del nen o nena, com ens deia ahir el Professor Colapinto, i ens permetés **aplicar mesures més dràstiques però beneficioses pel futur dels infants**.

Bé, què volen dir aquestes dades???

Doncs, que tots els que treballem en aquest àmbit **tenim un gran repte**, que no és un altre que treballar per **un mateix OBJECTIU : el benestar de l'infant** sigui en si de **la seva família o en el si d'una d'alineu o d'adoptiva però en qualsevol cas (i ho dic en paraules majúscules) EL BENESTAR DE L'INFANT**. I sempre sota els principis de col.laboració i coordinació, de globalitat i de co-responsabilitat entre els diferents serveis, entitats i administracions.

Sovint aquest benestar de l'infant o l'adolescent **comporta per nosaltres els professionals, una presa de decisions**. Això no és fàcil i **té una dificultat afegida com és la recerca del recurs més adequat**. I moltes vegades **no el tenim a l'abast com voldríem** (una família acollidora, un centre especialitzat de tractament...). És en aquest sentit que **administracions i entitats hem d'ajuntar esforços per anar adequant els recursos existents a les necessitats**, però tampoc n'hem de ser els **únics responsables dels serveis que ens dediquem a la infància**. És també **responsabilitat d'altres àmbits** crear recursos adequats a problemes tan greus com per exemple els de la salut mental infantil, i **també de la societat en general que ha d'acceptar col.laborar en la creació d'aquests recursos**, i que a vegades aquesta col.laboració pot ser tan senzilla com acceptar que un determinat centre estigui ubicat en un determinat poble o barri.

És per tot això que **no ens podem conformar amb el que tenim** i que sempre hem de **mirar endavant i demanar, proposar, i fins i tot exigir, nous recursos, equipaments i instruments per fer front a l'exclusió social**, i especialment per als que **es poden sentir exclosos d'un societat futura** per a la qual la **base són els infants i adolescents d'avui i per als quals hem de treballar.**

I tot el que es posi de manifest en aquesta jornada només té sentit si **a partir d'avui ens serveix per atendre les necessitats socials futures que la nostra societat genera i que impacten de manera més directa amb els més febles.** És d'aquests de quin **n'hem de fer el nostre objectiu per millorar-ne les seves condicions de vida.** I no hem d'oblidar que **la feina de les entitats com Plataforma** (que per molts nois i noies han estat la rampa de llançament cap a una vida més plena) no sols **ha d'evolucionar cap a a nous reptes de futur**, sinó que ha de **continuar mirant endavant i creixent en recursos i serveis per poder acompanyar "les persones"**, i sobre tot aquests **infants que són el demà, cap al seu màxim desenvolupament personal.**

No sols d'entitats com la vostra s'ha de portar a terme aquesta tasca, sinó **també des de les Administracions amb les seves diferents polítiques públiques** hem de poder continuar **donant resposta a les necessitats més bàsiques dels diferents col.lectius en risc social** per poder-los garantir el seu desenvolupament integral com persones en el marc d'una societat plenament incloent. Serà des d'aquesta perspectiva i sobre tot des d'una **major informació i sensibilització social sobre les necessitats d'aquests col.lectiu en risc** que aconseguirem la **intervenció de tota la xarxa social amb una única línia d'actuació** que, en definitiva, serà el que ens permetrà **arribar al gran repte que és "una mirada única cap a l'infant" és a dir, aconseguir el seu benestar.**

I per acabar, ahir mateix en el context d'una reunió de pares a l'escola de la meva filla en la que es tractava el tema de l'educació de les emocions, la ponent finalitzava la seva intervenció amb un muntatge de power point que explicava un **conte:** un pare passejava per la muntanya amb el seu fill i aquest es va ensopegar i va caure. Va exclamar diferents expressions de queixa i de ràbia, de manera que la muntanya els hi va retornar totes de la mateixa manera com les havia dit.

Al final li va preguntar al seu pare que què passava i el pare li va respondre amb expressions bones, afectuoses, de tranquil·litat... que igualment els hi va retornar la muntanya.

El nen va quedar sorprès i va ser llavors quan el pare li va explicar que la muntanya retorna el so que sent, de la mateixa manera que la vida ens retorna el mateix que fem, i de la manera com ho fem, si treballem per fer coses positives ens respondrà igualment amb coses positives, i només així aconseguirem la felicitat.

No sempre això es tan fàcil però tan de bo que el que avui fem per millorar les condicions de vida d'un infant sigui una contribució la seva felicitat de demà.